

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอก และภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวหน้าต่อไป ซึ่งในการประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศไทยที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยในการเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคม ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ปัญหาคุณภาพการศึกษา และระดับสติปัญญาของเด็ก พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลิตภาพแรงงานต่ำ ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้นและมีการจัดสวัสดิการทางสังคมในหลายรูปแบบ แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรเป็นปัญหาการพัฒนาประเทศ สังคมไทยยังเผชิญวิกฤตความเหลื่อมล้ำด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายรวมถึงเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนัน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559), 2554)

จากงานวิจัยพฤติกรรมของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (อศศค) ผลิตผลการพิมพ์, 2548, หน้า 2) ทางด้านพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการทดลองใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2548 ในห้าสถาบันการศึกษากับนักเรียนชั้น ม.1 - ม.6 จำนวน 3,050 คน พบปัจจัยความเสี่ยงด้านครอบครัว เช่น พ่อแม่ใช้สารเสพติด พ่อแม่แยกทางกันร้อยละ 17.8 - 66.7 ด้านสังคม เช่น ไม่มีที่ปรึกษาเมื่อทุกข์ใจร้อยละ 22.2 ทั้งยังพบพฤติกรรมเสี่ยง 7 ด้าน คือ อุบัติเหตุจราจร ร้อยละ 13.6 - 15.9 ความรุนแรงร้อยละ 14.5 - 33.9 ภาวะซึมเศร้าร้อยละ 16.8 สารเสพติด เหล้า บุหรี่ ร้อยละ 20.8 - 27.7 พฤติกรรมทางเพศ อาทิ เคยมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้คุมกำเนิดหรือไม่สวมถุงยางอนามัย ร้อยละ

2.5 - 20 ไม่ออกกำลังกายร้อยละ 25.4 - 52.2 การดูโทรทัศน์ เล่นเกมคอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน ร้อยละ 0.3 - 59.3 โดยผลที่ได้รับสามารถคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะได้ ข้อมูลจริงจากนักเรียนช่วยให้ผู้ปกครอง ครู ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบปัญหาให้คำแนะนำแก้วยุ่ได้ทันที

อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2549) ได้วิจัยเรื่องโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย พบว่า หลังจากมีการศึกษาการเฝ้าระวังความเสี่ยง วิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจุบันนี้เกิดอุบัติเหตุ และความรุนแรงที่เป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของเด็กไทยที่อายุต่ำกว่า 15 ปี มากถึง 3,000 คนต่อปี นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจนต้องเข้าพบแพทย์เพื่อรับการรักษาทั้งในคลินิก สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลปีละกว่า 1,500,000 คน และจากการศึกษาใน โรงพยาบาลขนาดใหญ่ 4 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ร้อยละ 18 ของเด็กที่ได้รับการบาดเจ็บเป็นการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นใน โรงเรียนหรือระหว่างทางไปและกลับจากโรงเรียน ทั้งนี้ สาเหตุอาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กเอง การจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นนันทนาการ กีฬา เช่น เข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ก็มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุเป็นจำนวนมาก หรือการเดินทางมาโรงเรียน ซึ่งอาจเกิดอุบัติเหตุไม่ว่าจะ จากระยะโรงเรียน หรือรถโดยสารซึ่งตกเป็นข่าวบ่อยครั้ง และการละเลยทอดทิ้งเด็กที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร สำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวความปลอดภัยในโรงเรียนควรเป็นกระบวนการที่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วม โดยมีการเก็บข้อมูลความเสี่ยง 3 อย่าง คือ การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การสำรวจสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายในโรงเรียน และการสังเกต พฤติกรรมเสี่ยงและบันทึกพฤติกรรมเสี่ยงตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยจะมุ่งสร้างความปลอดภัย ในโรงเรียน 6 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ ระบบคุ้มครอง การเดินทางไปกลับโรงเรียน การจัดกิจกรรมการศึกษา การสอนหลักสูตรความปลอดภัยเพื่อสร้างจิตสำนึก และทักษะความปลอดภัย สุดท้ายต้องมีแผนฉุกเฉินในโรงเรียนหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ ที่ส่งผลต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนด ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสาน ความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาตามศักยภาพ ซึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้เรียน และรัฐบาลได้มองเห็นถึงความสำคัญของเด็ก และเยาวชนจึงได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งภายใต้พระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวได้ มอบหมายให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติออกระเบียบคุ้มครองเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2545

ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2548 กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาเพื่อปฏิบัติงานในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาซึ่งเป็นภารกิจตามหมวดที่ 7 ที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11)

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ทำให้คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ความวุ่นวายทางสังคม ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาสู่สังคมไทย ด้วยกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันจะอ่อนแอลง ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าวจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาในการดำรงชีวิต ความล้มเหลวทั้งทางด้านการเรียนและความไม่มั่นคงในอนาคต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) สภาพของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยเกิดปัญหาวิกฤติอันน่าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ สังคมไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากกระแสวัตถุนิยมก่อให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมาย เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กวัยเรียนที่เห็นคุณค่าทางวัตถุนิยมมากขึ้นเกิดปัญหาความเสื่อมถอยทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิต ที่ดีงามของคนไทย การละเลยไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาเสริมความรู้สร้างจิตสำนึกในเรื่องความเป็นประชาธิปไตย ความรักชาติ ค่านิยมไทย ยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 12)

ในปัจจุบันสถานการณ์และปัญหาเด็ก และเยาวชนในสังคมไทยนับวันจะมีความซับซ้อน วิกฤติและรุนแรงมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเชิงตลาด การแข่งขันแบบเสรี การเร่งรีบ และการกระตุ้นในลักษณะของการบริโภคนิยมผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน ซึ่งเยาวชนส่วนหนึ่งได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ล่อแหลมต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การนิยมสินค้าแพง การเสพและดื่มของมีเมา การเที่ยวกลางคืนตามสถานเริงรมย์และสถานบันเทิง การมั่วสุมเล่นการพนันและเกมคอมพิวเตอร์ การทะเลาะวิวาทซึ่งความรุนแรง การแข่งรถ รวมทั้งการขู่ข่มขู่จากสื่อ ทำให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยบริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อ สุรุ่ยสุร่าย เด็กและเยาวชน

ดำรงชีวิตประจำวันอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เสี่ยงต่อการประสบปัญหา ขาดการคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากสังคมอย่างจริงจัง อีกทั้งปัจจุบันวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการสื่อสารมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ เพราะมีการแข่งขันทั้งด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันมีความสับสน เลือกลำบาก นึกคิด ๆ ขาดการพึ่งตนเอง ไม่สามารถควบคุมตนเอง รวมทั้งไม่ได้เน้นการสร้างจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทำให้เด็กและเยาวชนไทยต้องปรับตัว เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีความสุข เมื่อปรับตัวไม่ได้ก็ก่อให้เกิดความคับข้องใจ ขัดแย้งใจและวิตกกังวล นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาโรคจิตประสาท เครียด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางเพศ ปัญหาเด็กขาดความอบอุ่น ถูกทารุณกรรม และเด็กเยาวชนก่ออาชญากรรม ก่อการวิวาท ลักขโมย ฯลฯ เพิ่มปริมาณและทวีความรุนแรงมากขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2552, หน้า 2)

ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ว่า “เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปโดยถูกต้อง ในฐานะหน้าที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน รองลงมาจากบิดามารดา” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และดำรง ประเสริฐกุล (2542) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน พบปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหารกิจการนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงาน ด้านกิจการนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร โรงเรียน ปัญหาด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการนักเรียน และปัญหาด้านงบประมาณของกิจการนักเรียน

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องจัดกิจกรรม เพราะกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ช่วยแก้ปัญหาการปกครอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์พัฒนาความสนใจใหม่ ๆ สอนคนให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย มีความริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างภาวะการณเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่งเสริมความสามัคคีก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนกับชุมชนอีกด้วย (กาญจนา ศรีภาพสินธุ์, 2535, หน้า 455)

การบริหารงานของทุกองค์กรทุกประเภททั้งภาครัฐและเอกชนทุกองค์กรจะมีวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างชัดเจน เช่น เพื่อคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างผลกำไร เพื่อให้บริการประชาชน

เพื่ออำนวยความสะดวก เป็นต้น ไม่ว่าจะกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างไรก็ตามการที่จะบริหารองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนเป็นไปได้ยากยิ่ง เพราะองค์กรมักจะประสบกับความเสถียรอยู่เสมอ ซึ่งแต่ละองค์กรก็จะมี ความแตกต่างกันไปตามบริบทขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียต่อทรัพย์สิน สูญเสียโอกาส เสียเวลาดำเนินงาน สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ทรัพยากรและพลังงานรวม รวมไปถึงการส่งผลเสียต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของทั้งบุคลากร ผู้บริหารและผู้รับบริการ บางทีอาจสูญเสียแม้กระทั่งชีวิต ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงจึงเป็นเทคนิคทางการบริหารที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อีกเหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะบทเรียนจากความสูญเสียเมื่อครั้งหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ที่หลายองค์กรได้เรียนรู้ประสบการณ์ของการขาดการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่ดี และการบริหารความเสี่ยงกลายเป็นกลไกที่สำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับองค์กรที่ได้รับการปรับเปลี่ยน (ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551, หน้า 1) นอกจากนี้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับองค์กรทางธุรกิจแล้วหน่วยงานภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานราชการด้วยเช่นกัน โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้กำหนดให้หน่วยราชการต่าง ๆ จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามแผนยุทธศาสตร์อันเป็นกลไกในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยราชการนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ (นฤมล สะอาดโสม, 2550, หน้า 3)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกส่งผลกระทบอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง หรือแม้กระทั่งศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยม และวิถีชีวิต โดยเฉพาะระดับครอบครัววิถีชีวิตและการประกอบอาชีพเปลี่ยนไปจากเดิม เวลาส่วนใหญ่ของพ่อแม่หมดไปกับการประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้มีเวลาอบรมดูแลบุตรหลานของตนเองน้อยลง ภาระนี้จึงตกเป็นเรื่องของสถานศึกษาที่จะช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ ตลอดจนอบรมดูแลให้คุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ ขณะที่สถานศึกษามีข้อจำกัดทั้งด้านจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีจำนวนมาก บางแห่งไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านจิตวิทยาและการแนะแนว ขาดการเฝ้าระวังอย่างเป็นระบบและจริงจังต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจนเพราะมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทำให้มีประชากรต่างจังหวัดย้ายเข้ามาทำงานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะครอบครัวจึงเป็นครอบครัวเดี่ยวเพิ่มขึ้นจากการศึกษาข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับสภาพการณ์เด็กและเยาวชนประจำปี 2549-2550 ของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (2550) พบว่าพฤติกรรมทางเพศในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักศึกษาอาชีวศึกษา มีอัตราการยอมรับว่าเคยมี

เพศสัมพันธ์ คู่อารมณ์ โป๊ วิชีตีโป๊ คลิปโป๊ เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีความคิดว่าจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนเรียนจบและสามารถยอมรับพฤติกรรมการอยู่ก่อนแต่งของนักศึกษาได้

จากความเปลี่ยนแปลงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบความเสี่ยงของการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก เพราะการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้ครอบคลุมทั้งระบบ ซึ่งสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดการความเสี่ยงด้านกิจการนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะเกี่ยวกับชีวิตทรัพย์สินและอนาคตของตัวนักเรียนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติโดยตรง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก

คำถามในการวิจัย

รูปแบบความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก มีลักษณะอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารกิจการนักเรียนสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจในการบริหารกิจการนักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารและเกิดความเสี่ยงน้อยที่สุด
2. เป็นข้อมูลในการวางแผนและจัดทำโครงการในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เป็นแนวทางการพัฒนางานกิจการนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษารูปแบบความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคเดลฟายมาประยุกต์ในการเก็บข้อมูล การใช้เทคนิคนี้องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการศึกษาความเสี่ยงด้านการบริหารนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกแล้วนำผลที่ได้ไปปรับใช้กับสถานศึกษาจริงโดยให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบความเสี่ยงที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญกับสถานการณ์ที่เป็นจริงในสถานศึกษาเพื่อให้ได้รูปแบบความเสี่ยงที่สมบูรณ์มากที่สุด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียนโดยใช้แนวของการวิจัยอนาคต คือ เทคนิคเดลฟายเป็นการศึกษาเพื่อมองเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในอนาคตที่เกี่ยวกับการทำนาย (Prediction) และคาดการณ์ (Forecast) ในด้านต่าง ๆ ของรูปแบบความเสี่ยงในการบริหารกิจการนักเรียนในภาคตะวันออก

2. ในการศึกษาความคิดเห็นและแนวความคิดจากผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่บริหารกิจการนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกโดยการคัดเลือกผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนในการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 ท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะใช้การวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ประยุกต์ใช้ในการเก็บข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การกระทำทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

รูปแบบความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหรือเคยเกิดแล้วเป็นลักษณะและกระบวนการในการบริหาร ความเสี่ยงด้านกิจการนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยวิเคราะห์ กำกับ พัฒนาทางเลือกในการบริหารความเสี่ยง ตรวจสอบติดตามและควบคุมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง เหตุการณ์หรืออุปสรรคที่อาจจะมี ผลกระทบในเรื่องการจัดกระบวนการในการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านกิจการนักเรียนไม่ให้ บรรลุเป้าหมายตามที่วางแผน

ความเสี่ยงด้านกระบวนการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำกับ ควบคุม ดูแลทั้งคน และระบบงาน ชื่อเสียง การยอมรับ วิธีดำเนินงาน เทคโนโลยี สารสนเทศที่เกี่ยวกับ กิจการนักเรียน

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจจะมีผลกระทบ หรืออุปสรรคต่อนโยบาย แผน พันธกิจ กลยุทธ์ของสถานศึกษา

ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับด้านการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง ความเสี่ยง ในเรื่องวินัย การตรวจสอบ การบังคับใช้กฎระเบียบ มาตรการและข้อกำหนดต่าง ๆ ในการดำเนินงาน กิจการนักเรียน

ความเสี่ยงด้านการปกครอง หมายถึง ความเสี่ยงด้านการส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และ แก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เพื่อความเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน

ความเสี่ยงด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหรือเป็นอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมที่โรงเรียน และนักเรียนร่วมมือกันจัดขึ้นทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนเพื่อ สนองความต้องการและความสนใจของนักเรียนในการเสริมสร้างประสบการณ์ เพิ่มพูนความรู้ ให้นักเรียนมีความเจริญก้าวหน้าไปในทางที่ถูกต้อง

ความเสี่ยงด้านงานแนะแนว หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับกิจกรรม หรือกระบวนการ ในการแนะแนว ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเลือกทางเดินในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และปัญหาทุกอย่างเกี่ยวกับตัวนักเรียน

เทคนิคเดลฟาย หมายถึง กระบวนการที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่อง รูปแบบความเสี่ยงด้านการบริหารกิจการนักเรียนที่อาจเกิดขึ้นได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุด

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารและปฏิบัติงานด้านบริหาร
กิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับ
มัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสมุทรปราการ)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University